

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 6. Quid in desponsationibus operetur conditio contraria substantia
actûs, cui adjicitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

dispositionem, vel contractum, etiam conjugalem, non reddi conditionatum. Nam earum natura talis est, ut ipsis subsistentibus subsistat dispositio, vel contractus; & deficiat ipsis deficientibus. Quare, cum desponsationibus semper insit hæc tacita conditio, *si es habilis*, nullæ erunt, ubi deficitabilitas; pura autem, ac valida, si secus. Similiter, cum collationi beneficiorum semper insit hæc tacita conditio: *si es idoneus*, subsistente conditione, collatio pura erit; nulla, deficiente. Cæterum si talis conditio tacita exprimat alio modo, quam insit: v. g. *confero tibi beneficium, si idoneus inveniaris*; desponsio te, *si Ecclesia approbaverit*; & collatio, & desponsio conditionata erit; quia tunc conditio aliter expressa, quam insit, evadit suspensiva juxta num. 772.

776. Si dicas: hæc conditio (*si non adsit impedimentum dirimens*) non suspendit desponsationem; ergo nec ista: *si Ecclesia approbaverit*; patet Conseq. quia dicere: *si Ecclesia approbaverit* perinde est, ac, *si non adsit impedimentum*. Resp. dato ant. N. conseq. ad prob. Resp. eas duas condiciones non esse omnino idem; nam secunda potest habere hunc sensum: *si solerti inquisitione præmissa repertum fuerit, hanc desponsationem ab Ecclesia probari*, & sic clarum est, non esse eundem hujus, ac illius sensum; cæterum, si constaret, quod apponens eam conditionem non intendit alium sensum, quam hunc: *si non sit lex Ecclesiastica prohibens, vel annullans*; concedi potest, quod non suspendat: at hoc non præsumitur, sed probandum est; quia prior illorum verborum sensus est magis usualis. Deinde licet forent identicæ, si tamen aliter, quam insit, exprimentur, jam non erit idem effectus juris taciti, & expressi, ut constat ex n. 772. nam quando naturâ, vel lege inest, spectatur *veritas*; quando voluntate apponentis, *intentio*. Illud hic etiam notandum, quod excommunicatio in Clem. Unic. de Consang. lata in scientia contrahentes matrimonium cum consanguinea, non tangat eum, qui scienter contrahit cum consanguinea sub hac conditione: *si non es consanguinea*. Cum enim ea constitutio non puniat nisi affectum (effectum enim punire non potest, cum in tali matrimonio;

utpote jure invalido, nullus sit) quem ostendunt taliter contrahentes pure; in præfenti casu locum habere non potest; quia hoc ipso, quod sub ea conditione contrahant, talem affectum non ostendunt.

§. 6.

Quid in desponsationibus operetur conditio contraria substantiæ actûs, cui adjicitur.

Responsio est, *vitari talem actum*, 777. per ejusmodi conditionem. Prob. 1. ex c. *fm. b. t.* ibi: *si conditiones contra substantiam conjugii inserantur, matrimonialis contractus, quantumcunque sit favorabilis, caret effectu*. 2. ex c. *solet 32. q. 2.* ubi ad questionem: *an Conjuges sint, qui caucâ solius incontinentie stimet invicem copulantur?* respondetur affirmativè, si habeant sequentes condiciones: 1. si usque ad mortem alicujus eorum id inter eos placuerit; 2. modò proles generationem non vitaverint, vel nolendo sibi nasci filios, vel etiam opere, alioque malo impediendo, ubi additur: *si vel utrumq., vel unum eorum desit, non inveniri, quomodo nuptiæ (nimirum validæ) appellari possint*. Et ratio est, quia ubi deficit aliquid, quod pertinet ad substantiam actûs, nihil fit; ubi autem actui apponitur conditio, contraria substantiæ actûs, deficit aliquid, quod pertinet ad substantiam actûs. Nam conditio, contraria substantiæ actûs, est, quæ repugnat vel alicui constitutivo actûs, vel termino connexionis necessariæ, quamcum illa habet actûs. V. hujus confirmationem infra n. 887.

Notandum autem responsionem proccedere de qualibet conditione contraria substantiæ actûs, cui adjicitur. Nam *oratio indefinita canonis, vel legis regulam tradentis, equipollet universali*, ut tradit gloss. c. *Ut circa. de Elect. in 6.* & specialiter Covarruvias lib. 1. *Variarum c. 13. num. 8.* cujus ratio est, quia cum lex in omnes dirigatur, ejus virtus in omnes derivatur non tantum ratione materiæ, sed etiam ratione mentis legislatoris, qui omnibus legem dare intendit: sed oratio, seu constitutio, quæ dicit, quod conditio contraria substantiæ actûs, eum vitiet, est indefinita; ergo; nec obstat, quod aliquando à lege universali

rece-

recedendum sit. Nam hoc contingit vel ratione legis cessantis, vel ratione materiae subjectae, vel propria orationis significatione, aut ex alterius constitutionis interpretatione, ut rectè notat Covarr. cit. eodem. num. 8. at nihil horum est in praesenti; ergo. Difficultas solum est, an ly *conditio* in dicta constitutione, seu canone finali, sumi debeat pro *conditione* non tantum de futuro, sed etiam de praesenti, aut praeterito, tam possibili, quam impossibili, honesta & que, ac turpi? mihi videtur affirmandum de qualibet conditione ex modo nominatis, quæ consistere non potest cum consensu contrahentium, prout necessario ad contractum conjugalem, cum enim conditio contraria substantiae actus, quæ vel immediatè repugnat substantiae actus; implicat stare hujus substantiam, dum ad est aliquid ei, vel ejus substantiali constitutivo, repugnans.

779. Dices tamen I. à matrimonio spirituali ad carnale valet argumentum. *c. inter corporalia, de Translatione Episc.* sed illud non viciatur adjecta conditione, illius substantiae contrariâ. Nam de natura Sacramenti ordinis est, ut gradum sacrum recipiens emitat votum castitatis. *c. meminimus. c. Rursus, Qui Clerici, vel vocantes,* & tamen, ut *sibi postea matrimonium contrahere liceat*, admittitur conditio *c. Diaconi, dist. 28.* sed Resp. I. argumentum à matrimonio spirituali ad carnale valere solum, quando conveniunt ex ratione necessaria in eo, de quo agitur; seu quando ratio decidendi aliquid pro illo, etiam necessaria est respectu alterius, qualiter rectè concluditur, *Petrum sentire posse*, quia id potest equus ex hoc, quod sit animal; aliâ enim argumentum ab uno ad alterum, est potius à disparato ad disparatum, quo casu potest utraque propositio vera esse, & illatio falsa; ut si dicas: *Petrus dormit; ergo fornax est frigida.*

780. Resp. 2. transeat major in praesenti casu; neg. min. dico; *transeat.* nam in *cit. c.* (ut notat Barbosa *ibid. num. 5.*) per illa verba (*quod DEUS conjunxit &c.* in sensu literali quem intendit Spiritus Sanct. *matrimonium carnale lege divinâ fuit reservatum ipsi Christo; secus autem spirituale.* Et ideo subjungit: *mirum non esse, si istud (nimirum spirituale) Pontifex facillè dissolvat.* Unde in *num. 6.* habet,

Tom. II?

quando matrimonium spirituale dicitur, non esse solubile, nisi potestate divinâ, aliud non significari, quam, non esse solubile, nisi auctoritate divinitus datâ à Christo, Vicario suo; consequenter, textum in hoc quidem velle, *utrumque indissolubile esse*, nimirum, ut in hoc carnale, ac spirituale matrimonium conveniat, quod, sicut illud Christo, sic istud soli Vicario Christi, quâ tali, divinâ lege sit reservatum, proportionem quadam sensus literalis ad moralem, quâ, ut ait Barbosa *cit. num. 5.* ex D. Thom. *1. p. q. 1. a. 10.* uti solent summi Pontifices ad propria decreta confirmanda, ut pluribus exemplis ibidem confirmatur.

Ad prob. nego *votum*, aut promissionem servandæ continentiae, etiam tacitam, esse de substantia sacri ordinis suscipiendi, ut diximus *lib. 3. tit. 3. de Cleric. Conjugat.* & iterum dicemus hic inferius. Nam esto, & Regulares professi, & Clerici in sacris, sint incapaces matrimonii contrahendi, & hoc ex voto, vel expresso, vel tacito; illi tamen tales sunt ex voto, quod est de substantia illius status; non isti, ut constabit ex sequent. Neque subsistit, in *c. meminimus*, dici, aut inde colligi, votum continentiae esse de natura, seu substantia Sacramenti ordinis, cum expressè solum agat de eo, qui se ad Religionem coram Episcopo devovit, & habitum Religionis suscepit; & in *c. Rursus*, nec verbum sit de hoc casu, sed solum illi, qui post votum simplex juravit se uxorem ducturum, Coelestinus III. responderit, *juramentum temerè factum, & votum servandum esse.* Quare si quis religionem profitendo, sive expressè, sive tacitè, apponeret conditionem, *si postea possit factum, non jure, matrimonium contrahere*, conditio quidem foret turpis, sed non contra substantiam professionis; secus, si profiteretur solenniter sub conditione *matrimonii postea jure contrahendi.* Nam in hoc casu viciaretur professio, si voluntas conditionis hujus adjectiva foret efficax, cujus ratio est ex *num. 778.* nam voluntas profitendi solenniter, includit essentialiter voluntatem emittendi solenne votum castitatis, cum quo non fiat voluntas exclusiva illius solennitatis, qualis tamen est efficax voluntas se non reddendi incapacem matrimonii jure contrahendi. Vo-

Cc

luntas

luntas porro validè suscipiendi sacrum ordinem non includit essentialiter, & natura sua voluntatem emittendi solenne votum castitatis. Ad id, quod adducitur ex c. *Diaconi dist. 28.* Resp. voluntatem suscipiendi sacrum ordinem sub conditione, quòd *postea possit jure contrahere matrimonium*, esse quidem nunc conditionem turpem, non tamen substantialiter contrariam intentioni sacrum ordinem suscipiendi, quia non includitur essentialiter in ea intentione. Nam (ut notat glossa ibid. V. *Diaconi*) olim in orientali Ecclesia ordinabantur Diaconi, & in altaris ministerio permittebantur, licet postea ad nuptias venerint, si prius, cum ordinabantur, in ipsa ordinatione professi sint, *velle se habere uxores, nec posse continere*, & hoc propterea, quòd *ipsis Episcopus licentiam dederit*, ut habet textus; hoc autem non stare, si voluntas emittendi solenne votum castitatis includeretur essentialiter in intentione validè suscipiendi sacrum ordinem.

782. Dices 2. licet abdicatio bonorum adeo sit status monastici propria, ut nec Pontifex in ea dispensare possit; tamen adjecta conditio, ut proficenti liceat in domo propria suum patrimonium retinere, non irritat professionem; ergo non omnis conditio substantiæ actûs contraria, irritat contractum etiam matrimonii. Prima pars anteced. est ex c. *Cum ad monasterium 6. de statu Monachorum, in fine*, ibi: *abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis adeo est annexa regule Monachali, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiam indulgere*: altera verò pars anteced. est ex c. *Insinuante 7. Qui Clerici, vel voventes*, ubi jubetur mulier redire ad Religionem, quam professâ est assumpto habitu eo tempore, ut in domo propria cum omni substantia sua remaneret. Ex quo constat votum illud paupertatis religiose etiam cum conditione retinendi proprium, nihilominus valuisse.

783. Ante respons. nota 1. casum in c. *Insinuante*, hunc esse: quidam Curiales Regis Legionensis huic supplicarunt, pro copula, seu matrimonio mulieris cujusdam nobilis; quo intellecto consanguinei dictæ mulieri sub obstinatione regia, ut maritum accipiat, suggererunt; cum autem ipsa tunc nollet, consilium ab eis accepit, emit-

tendi votum castitatis. Mulier consilium secuta, in manibus cujusdâ de Fratribus S. Augustini votum illud emisit eo tenore, ut *in domo propria cum omni substantia sua remaneret*, & in ejusdem ordinis habitu biennio permansit, licet postea dixerit, se invitam fuisse, tam metu Regio, quam parentum. Cum ergo tale votum irritum censeret, dimisso habitu, de parentum consilio, cum quodam Michaële matrimonio publicè celebravit, & tempore procedente quatuor filios suscepit. Casus tandem delatus est ad Innocentium III. per Libonen. & Colimbriens. Episcop. ad quem sic rescripsit Pontifex.

Nos attendentes, quòd in emissionem voti, quòd præcessit nulla, vel modica coactio adfuisset, quam patientia & perseverantia sequentis temporis penitus profugavit, & quòd sequens conjunctio potius iniqua fuit, & violenter extorta: mandamus, quatenus si præmissis veritas suffragatur, præfatam mulierem ad male dimissum religionis habitum reassumendum, & servandum quod vorvit, monere, & inducere procuretis, & (si opus fuerit) per censuram Ecclesiasticam coercere. Ex hoc textu, quò clarè jubetur dicta Mulier, Religionis habitum reassumere, tanquam malè dimissum, sequitur 1. Pontificem censuisse, mulierem illam per votum castitatis in manibus illius Fratris ex ordine S. Augustini emissum, & deponatum ejusdem Religionis habitum, eam esse tacite professam, consequenter invalidè contraxisse matrimonium, & ad dimissam malè Religionem compellendam.

Nota 2. proprietatem, quam excludit votum paupertatis Religiose, pertinet ad substantiam statûs, quo quis constituitur, verè ac propriè Religiosus, non excludere dominium rerum temporalium à tota Communitate (hoc enim habent plures Religiones, etiam Monasticæ) nec etiam in persona particulari; cum hoc detur in his, qui in Societate nostra post biennium probationis emiserunt sola tria vota simplicia castitatis, paupertatis, & obedientiæ, qui tamen sint verè, ac propriè religiosi, ut ex definitione sedis Apostolicæ certum est; unde sequitur proprietatem rerum temporalium, aliam consistere in jure, ac retentione dominii talium; aliam, in solo usu dominii,

atque iuris, independente à consensu, & licentia legitimi superioris; & solum alterutram esse de substantia status Religiosi, ut sic.

Nota 3. in omnibus defacto Religionibus, ex Ecclesiæ constitutione per paupertatem solemniter professam excludi proprium, non tantum usus independentis, sed etiam dominii, in persona particulari; non tamen in communi; cum, ut dictum est, defacto plures dentur Religiones, quæ rerum temporalium dominium habent, conveniens omnibus non ut singuli sunt; sed quo Communitatem constituunt. his præmissis:

Resp. ad objectionem in n. 782. dist. anteced. licet abdicatio bonorum adeo sit status monastici propria, ut nec Pontifex in ea dispensare possit, professio tamen valet adjecta conditione, ut proficenti liceat in domo propria patrimonium suum retinere, retentione non contraria substantiæ abdicacionis bonorum, quæ est de substantia talis professionis, C. contraria substantiæ talis abdicacionis, nego antecedens, & conseq. Quæstio igitur solum est, an illa conditio professioni adjecta (ut in domo propria cum omni substantia sua remaneret) sit contraria substantiæ voti, quod in manibus cuiusdam è Fratribus S. Augustini emisera dicta mulier? variae sunt in hac re Doctorum opiniones. Primum enim dici posset, quod in textu solum fiat mentio de voto castitatis, non autem Religiosæ paupertatis; at cum voto castitatis fiat, quod vovens in domo propria cum omni substantia sua remaneat; Ergo.

788. Nec obstat, si dicas; esto ibi explicitè fiat duntaxat mentio de voto castitatis; quia tamen ex decisione Pontificis clarè colligitur, mulierem tacitè professam esse Religionem (aliàs enim non cogereatur dimisso viro, cum quo matrimonium contraxerat, & consummaverat redire ad Religionem) non potest dici, emissum ab ea solum votum castitatis, sed etiam obedientiæ, & paupertatis Religiosæ, sed huic repugnat ea conditio, ergo. Hoc inquam non obstat. Nam ut observat Gonzalez in c. Insinuante num. 6. hoc ipsum intelligendum est, juxta morem antiquum, de quo idem in c. Consuluit 4. Qui Clerici vel voventes, juxta quem olim plures Vir-

Tom. IV.

gines & Viduæ profitebantur vitam Religiosam in domo propria, tantum obedientiam & castitatem promittentes; quin propriis renuntiare, aut clausuram intrare profiterentur; quia clausura, & abdicatio bonorum non erant olim ita substantialia status religiosi, ac vota obedientiæ, & castitatis; sic Gonzalez cit. n. 6. in fine, & Pontius l. 7. de impedim. c. 13. qui expressè docet, Religiosos voventes paupertatem, primis seculis retinuisse suorum bonorum dominium.

789. Alii volunt, illum tenorem adjectum (ut in domo propria cum omni substantia sua remaneret) non fuisse conditionem, sed tantum modum, seu onus adjectum receptioni ad professionem: Verum etiam modus contra substantiam actus, cui adjicitur, eum viciat juxta complures, ut dicemus infra: Quidam censent, textum illum esse intelligendum de solo Simpliciter, non solenni voto Religionis, sed non bene; quia post ipsum votum statim secuta est susceptio, & gestatio habitus per biennium, ut constat ex textu; hæc enim denotant non votum simplex, sed professionem. Alii opinantur in hoc casu conditionem esse viciatam, non professionem; ac ideo legitimum ejus superiorem bona illa potuisse occupare; hoc quidem ex natura rei verum est, si voluntas proficendi fuit efficax, sed dispositione juris non conditio, sed actus viciatur, ut constat ex cit. c. fin. & L. cum precario 12. de precario, ibi: sed nulla vis est hujus conventionis; & si conditio fuisset viciata, seu habita pro non scripta, Pontifex eam, saltem ut turpem improbasset, de quo tamen nulla mentio.

Mihi dicendum videtur, etiam dato, 790. quod adjectus ille tenor fuerit conditio, non tamen fuisse appositam de retinendo dominio, sed tantum de usu dependente à nutu Prelati, quæ conditio non est contra substantiam professionis, ut diximus num. 785. & ita etiam tenet Sanchez. lib. 5. hic D. 9. num. 14. Wagnereck in Exegesi ad cit. c. Insinuante. V. ut in domo propria. Barbof. ibidem num. 3. Versu: sed mirum; aliàs enim ea conditio valere non potuisset, id, quod est valdè probabile; id quod etiam tradit Gloss. in præsententi, & in c. solet. 32. q. 2. Ex quo tandem concluditur, dictam conditionem non fuisse contrariam substantiæ illius professionis

Cc 2

fionis

sonis, consequenter intelligi solum de retentione non repugnante substantiæ professionis, etiam tacite emissæ.

791. Dices 3. intentio, non servandi fidem conjugalem, sumendi venena sterilitatis, aut vitandi prolem, est contra substantiam matrimonii, & tamen stat cum matrimonio; ergo conditio, & pactum contrarium substantiæ matrimonii, non viciat matrimonium. Confirm. 1. quia, si tales conditiones in principio appositæ viciarent essentiam matrimonii, deberent etiam viciare illam, appositæ post matrimonium rite contractum (nam essentia indivisibilis, & semper eadem est; hinc si aliqua circumstantia facit, ne ipsa stante sit, aut producat homo, etiam facit, eum perire illâ positâ) sed illæ conditiones, appositæ post contractum matrimonium, hoc non viciant, nec destruant; ergo nec appositæ in principio. 2. contra substantiam precarii est, non posse quandocumq; revocari L. Cum precario aliquid 12. ff. de precar. & tamen stat, seu valet, adjectâ tali conditione c. fin. de Precariis.

792. Pro resolutione suppon. 1. substantiam matrimonii consistere in consensu à contrahentibus legitimè præstito per verba de presenti, vel alia signa sufficientia; ut constat ex c. sufficiat, 27. q. 2. quod retulimus supra c. Cum tecum. 14. b. t. ibi: matrimonium autem solo consensu contrahitur. c. Cum apud 14. eod. & c. Tue 25. eod. ibi: matrimonium in veritate contrahitur per legitimum Viri, & mulieris consensum, ut autem consensus iste, legitimus sit, talis esse debet, quo ambo, jure habiles, intendunt se obligare mutuo ad tria bona matrimonii, ut exponit Gonzalez in c. fin. b. t. n. 3. nimirum, bonum prolis, bonum Sacramenti, bonum fidei conjugalis. Bonum prolis consistit in proliferatione iniquè non impedienda, ac educatione liberorum, ut habetur in principio Instit. de jure naturali. Fides conjugalis, in reciproca fidelitate, non solum obligationis debiti solvendi, verum & alteri se non commiscendi. Bonum Sacramenti autem in individua vitæ societate, quam matrimonium longè excellentiorem obtinuit, ex institutione Christi, per quam elevatum fuit ad rationem Sacramenti.

Supp. 2. ea tria bona matrimonii, quoad executionem, non esse de matrimonii

substantia, seu essentia; esse tamen de ejus substantia, & essentia consensum, in ea bona, consequenter obligationem. Nam de matrimonii essentia est, ut conjuges obligentur ad perpetuam vitæ societatem, & fidem sibi servandam, reddendo debitum, negandoque corpus alii, ac prolem non impediendam, sed educandam, si Deus eam dederit, ut fusè probat Sanchez. lib. 2. hic D. 29. à. n. 12.

Suppon. 3. Cum dicimus, bonum prolis, fidei conjugalis, & Sacramenti quoad obligationem, non autem quoad executionem, esse de essentia matrimonii, seu legitimi consensus matrimonii, qui est de substantia matrimonii, nos aliud non velle, quàm intentionem se obligandi ad illa tria matrimonii bona esse de substantia matrimonii, ut apertè sentit D. Thom. in 4. dist. 31. q. 1. 2. 3. in corp. Nam postquam dixit sine fide, & prole, secundum quod considerantur in suis principiis (nimirum, ut pro prole accipiatur intentio prolis; & pro fide, debitum servandi fidem) matrimonium esse non posse, ait sic accipiendo fidem, & prolem; proles est essentialissimum in matrimonio, & secundum fides; Tertio Sacramentum: ubi clare ponitur de substantia matrimonii intentio, quæ pro fine habet illa bona, sed in suis principiis, nimirum in obligatione, non autem in executione. Ex hoc sequitur intentionem contrariam obligationi ad ea tria matrimonii bona, eo ipso esse contrariam substantiæ matrimonii (cum implicet, quod quis simul habeat voluntatem efficacem, quæ velit & nolit se obligare ad idem) non autem contrariam executioni; potest enim quis velle se obligare ad aliquid, sine animo exequendi; his positis:

Resp. ad object. in n. 791. nego antecedens; nam ea intentio solum est contraria voluntati exequendi obligationem; non autem intentioni, seu voluntati se obligandi ad ea bona. Voluntas autem exequendi obligationem non est de substantia matrimonii, ut dictum est num. 792. hinc nisi ex conditione, si non servaveris fidem conjugii, si sumpseris sterilitatis venena, si vitaveris prolem, deducantur in pactum, hoc est, nisi obligatio ad ea pro conditione ponatur, ex hoc titulo, non viciant matrimonium; quia aliter non repugnant substantiæ matrimonii.

Ad 1.

Ad 1. confirm. Resp. cum distinctione majoris: debent etiam vitari illam apponit post matrimonium rite contractum, si apponerentur eo modo, quo repugnant illius essentia. C. majorem; si alio; nego majorem. Si autem apponantur post matrimonium rite contractum, non apponuntur, nec apponi possunt eo modo, quo repugnant ejus essentia. Nam obligatio ad eas conditiones bono matrimonii oppositas, solum repugnat essentia matrimonii, in quantum contrariantur voluntati se obligandi ad ea bona, dum quis contrahit; non autem postquam contraxit. Nam tunc repugnat simul esse in contrahentibus has duas voluntates efficaces: obligatio me ad prestanda bona matrimonii, obligatio me ad non prestanda bona matrimonii: sic voluntas non dandi pretium pro re vendibili, non repugnat emptioni factae adjectae, secus adjectae in principio. Accedit, ut recte notat Fagundez. lib. 1. de contrahentibus c. 7. num. 17. quod quando ea conditio apponitur in principio, apponatur, ut constitutiva contractus; non autem, quando apponitur contractui jam constituto; ergo non apponitur utrobique eodem modo.

Ad 2. confirm. de precario Resp. eam conditionem (ut possit quodcumque revocari) non pertinere ad substantiam precarii, sed tantum ad qualitatem, qualiter conditio seu pactum, non revocandi, adjectum testamento, non est contra substantiam, sed solum qualitatem consensus ad testamentum requisiti, ut docet Covarr. 4. Decretal. 2. p. c. 3. §. 1. num. 17.

Ex dictis colliges 1. non tantum jure positivo, ut constat ex dictis; sed etiam naturali, omnes dispositiones, & contractus vitari, ac irritos esse, adjecta conditione contraria substantiae talis actus; quia contradictionem implicat, quod quis simul efficaciter velit substantiam actus, & aliquid contrarium substantiae actus, seu illi repugnans. Colliges 2. idem dicendum de conditione pro quolibet statu, si incompossibilis sit cum voluntate se obligandi ad praedicta bona matrimonii. Ratio est omnino eadem; quia sic debent simul stare duae voluntates circa idem contraria, quod repugnat; & ideo etiam conditio resolvens, licet non sit suspen-

dens, vitiat contractum v. g. duco te, donec aliam ditiozem invenero. Haec enim tollit consensum in perpetuitatem, qui est de substantia matrimonii; ita Sanchez. cit. lib. 5. hic D. 98. Colliges. 3. hanc conditionem: si non invenero aliam ditiozem, consensui posse apponi, vel in vim obligationis v. g. ut ab obligatione liber sim, si aliam invenero; vel suspensivè, nimirum, animo se non obligandi prius, quam conditio purificetur aut deficiat. Colliges. 4. Si ea conditio adjiciatur primo modo, vitari contractum: secus, si secundo. Nam in primo obligatio separabilitatis admittenda; contraria est obligationi inseparabilitatis; quae obligationes non concurrunt in secundo, ut patet consideranti. Nam si aliam inveniat, deficit consensus in perpetuitatem datus, sub conditione, si aliam non invenero; si autem non invenerit aliam consensus evadit absolutus, & nulla tunc adest obligatio ei concedendi separationem. Coll. 5. hanc conditionem si te adulterandam tradideris, posse apponi vel per modum obligationis, ut sensus sit, si te obliges ad adulterandum; & sic vitiat matrimonium, quia voluntas se ad hoc obligandi est incompossibilis cum voluntate se obligandi ad non adulterandum, quae voluntas est de substantia matrimonii, vel solum per modum executionis, ut sensus sit, si habeas propositum non servandi quod promittis, & ad quod te obligas; & in hoc casu non vitiat matrimonium; sed tanquam turpis habetur pro non adjecta. Collig. 6. vitari matrimonium adjecta conditione, si te obliges non reddere debitum juste petenti, vel, si te obliges necare prolem nobis natam; aut, vitandi in corpore, reddendo caecum, mutilam D. Nam haec obligatio contraria est voluntati se obligandi ad curandum bonum proles, saltem negativè) nimirum non nocendi corporali ejus saluti.

§. 7.

An conditio honesta, si sit contraria bonis matrimonii, vitiet matrimonium?

Responsio est affirmativa; ita Sanchez. cit. lib. 5. hic D. 10. num. 2. qui tamen oppositam negativam, quam (ibid. num. 1. tenent Paludanus, & alii) vocat verè pro-